

APSTIPRINĀTA
Latvijas Valsts mežzinātnes institūta „Silava” un
Latvijas Lauksaimniecības universitātes
valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas
aģentūras „Meža pētīšanas stacija” uzraudzības padomes
31.05.2017. sēdē, protokols Nr.3/2017

**Meža pētīšanas stacijas
darbības stratēģija
2017.–2019. GADAM**

**Jaunkalsnava
2017**

Saturs

Izmantotie saīsinājumi	3
1. Stratēģijas mērķis	4
2. MPS darbības vides un spēju izvērtējums	4
3. MPS pilnvarojums, darbības virsmērķis (misija) un funkcijas	8
4. MPS stratēģiskie attīstības virzieni	9
5. MPS darbības virzieni un to mērķi	9
6. MPS attīstības iniciatīvas	9
7. MPS darbības virzienu raksturojums	10
8. MPS ieņēmumu avoti un finansējuma izlietojuma pamatprincipi	15
9. Stratēģijas aktualizēšanas un īstenošanas novērtēšanas kārtība	15

Izmantotie saīsinājumi:

MPS	Meža pētīšanas stacija
ZM	Zemkopības ministrija
MK	Ministru kabinets
LVMI “Silava”	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
Uzraudzības padome	Meža pētīšanas stacijas uzraudzības padome
SEG	siltumnīcefektu izraisošās gāzes
MRM	meža reproduktīvais materiāls

1. Stratēģijas mērķis

MPS darbības stratēģija 2017.-2019.gadam (turpmāk – stratēģija) ir MPS vidēja termiņa plānošanas un vadības dokuments, kas izstrādāts saskaņā ar Publisko aģentūru likuma 21.panta pirmo daļu, 23.pantu un MPS nolikumu.

Stratēģijas mērķis ir noteikt 2017.-2019. gada kopējos darbības virzienus, kuru ietvaros MPS plāno un organizē savu darbu.

Stratēģija nodrošina MPS darbības plānošanu tās kompetencē esošo funkciju izpildei.

MPS, pamatojoties uz stratēģijā noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm, izstrādā valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas plānu (turpmāk – mežu apsaimniekošanas plāns), kas satur detalizētu informāciju par konkrētiem uzdevumiem un veicamiem pasākumiem kārtējā gadā institūcijas budžeta ietvaros.

2. MPS darbības vides un spēju izvērtējums

Meža pētīšanas stacijas darbības vēsture Latvijā aizsākās 20. gadsimta sākumā, kad 1928.gadā Zemkopības ministrijas Meža departamenta pārraudzībā tika nodibināta institūcija ar nosaukumu „Mežu pētīšanas stacija”.

Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas sastāvā 1946. gadā tika nodibināts Mežsaimniecības problēmu zinātniskās pētniecības institūts, kam bija nepieciešama izmēģinājumu bāze, tāpēc 1953. gadā Meža pētīšanas stacijas darbību atjaunoja. Tai tika dots nosaukums Mežu pētīšanas stacija “Kalsnava”.

1964. gadā Mežu pētīšanas stacija „Kalsnava” no Zinātņu akadēmijas pakļautības pārgāja Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrijas pakļautībā. 1976. gadā pēc Zinātnes un ražošanas apvienības „Silava” izveidošanas Mežu pētīšanas stacija „Kalsnava” tika iekļauta tās sastāvā. Šāda struktūra pastāvēja līdz 1991. gadam, kad Zinātnes un ražošanas apvienība „Silava” tika reorganizēta par Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu „Silava”. Pēc šīs reorganizācijas Mežu pētīšanas stacija „Kalsnava” tika pakļauta Meža ministrijai, pēc tam nonāca Valsts meža dienesta struktūrā. No 1991. līdz 1999. gadam Mežu pētīšanas stacijas „Kalsnava” pārraudzībā bija 8600 ha valsts meža zemju, kā arī stacija veica virsmežniecības funkcijas privātajos mežos Kalsnavas, Ļaudonas un Gaiziņkalna mežniecību teritorijās.

Savukārt LLU Mācību un pētījumu mežsaimniecības izveidošana un attīstība cieši saistīta ar Meža fakultātes vēsturi. Tās darbības mērķis ir bijis kalpot par mežsaimniecības un citu lauksaimniecības specialitāšu studentu praktisko mācību un zinātnisko bāzi, reizē veicot mežu apsaimniekošanu. Tās

mežos Jelgavas, Auces un Talsu apkārtnē zinātniskos pētījumus veica galvenokārt fakultātes pasniedzēji un darbinieki.

Mežu pētīšanas stacija “Kalsnava” un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Mācību un pētījumu mežsaimniecība pastāvēja līdz 2000. gadam, kad meža nozares institucionālās reformas rezultātā tika izveidoti valsts zinātniskās izpētes meži. Meža pētīšanas stacija darbojās Valsts meža dienesta sastāvā kā tās teritoriālā struktūrvienība īpašu uzdevumu veikšanai – zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšanai un zinātnisko pētījumu nepārtrauktības nodrošināšanai.

Ministru kabinets ar 2001. gada 27. jūnija rīkojumu Nr.322 piešķīra valsts meža zemi zinātniskās izpētes vajadzībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 24. marta rīkojumu Nr.128 noteikts, ka valsts zinātniskās izpētes mežus pārvalda LVMI „Silava” un LLU, bet apsaimnieko LVMI „Silava” un LLU izveidota publiskā aģentūra Meža pētīšanas stacija.

MPS pārraudzību veic LVMI „Silava” Zinātniskās padomes un LLU Senāta izveidota Uzraudzības padome, kuras personālsastāvu un nolikumu apstiprina ar LVMI „Silava” Zinātniskās padomes un LLU Senāta lēmumu. Saskaņā ar Uzraudzības padomes nolikumu ZM deleģē savu pārstāvi, LVMI „Silava” pārstāv institūta direktors, LLU pārstāv Meža fakultātes dekāns.

Uz šo brīdi MPS apsaimnieko nekustamo īpašumu 28659,2 ha platībā, tajā skaitā 29 zemju īpašumus, kuros izvietoti valsts zinātniskās izpētes meži 28084,1 ha apjomā, 12% no kopējās platības izvietoti zinātniskās izpētes, vides un meža monitoringa un demonstrējumu objekti.

Valsts zinātniskās izpētes meži sastāv no septiņiem atsevišķiem mežu masīviem – mežu novadiem:

MPS apsaimniekoto īpašumu sadalījums administratīvajās teritorijās

Mežu novads	Pašvaldība	Platība, ha	Pagasts, pilsēta	Platība, ha
1.	2.	3.	4.	5.
Kalsnavas	Pļaviņu novads	3487,995	Aiviekstes pagasts	3189,465
			Vietalvas pagasts	298,53
	Madonas novads	3770,15	Kalsnavas pagasts	2259,83
			Ļaudonas pagasts	1510,32
Jelgavas	Jelgavas pilsēta	428,1	Jelgavas pilsēta	428,1
	Jelgavas novads	486,4	Valgundes pagasts	486,4
	Ozolnieku novads	2756,3	Ozolnieku pagasts	242,1
			Cenu pagasts	2514,2
Auces	Auces novads	3721,68	Vecauces pagasts	1120,4
			Lielauces pagasts	1078,08
			Vītiņu pagasts	1502,3
	Saldus novads	481,8	Vadakstes pagasts	481,8
Šķēdes	Talsu novads	2684,76	Laidzes pagasts	189,81
			Laucienes pagasts	1575,49
			Lībagu pagasts	556,96
			Vandzenes pagasts	362,50
Rucavas	Nīcas novads	133,1	Nīcas pagasts	133,1
	Rucavas novads	688,5	Rucavas pagasts	688,5
Taurenies	Vecpiebalgas novads	93,25	Dzērbenes pagasts	93,25
Mežoles	Raunas novads	1496,45	Drustu pagasts	1496,45
	Smiltenes novads	8430,71	Launkalnes pagasts	8352,22
			Variņu pagasts	78,49
	Kopā:	28659,195		28659,195

MPS darbības normatīvo vidi veido:

- Meža likums,
- Publisko aģentūru likums,
- Publiskas personas mantas atsavināšanas likums,
- MK 2001. gada 27. jūnija rīkojums Nr.322 „Par valsts meža zemes piešķiršanu zinātniskās izpētes vajadzībām”,
- MK 2013. gada 8. oktobra noteikumi Nr.1051 „Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas un uzraudzības kārtība”,
- MK 2014. gada 24. marta rīkojums Nr.128 „Par valsts zinātniskās izpētes mežu pārvaldītāju un apsaimniekotāju”,
- Meža pētīšanas stacijas nolikums (apstiprināts LVMI „Silava” Zinātniskajā padomē (03.03.2014 lēmums, protokols Nr.4) un LLU Senātā (12.03.2014 lēmums Nr.8-63)),
- MK 2015. gada 16. novembra rīkojums Nr. 718 “Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2016.-2020. gadam”.

Saskaņā ar ZM 2014.gada 27.marta rīkojumu Nr.43 „Par valsts nekustamā īpašuma nodošanu Latvijas Valsts mežzinātnes institūta „Silava” pārvaldīšanā un kustamās mantas nodošanu Latvijas Valsts mežzinātnes institūta „Silava” īpašumā” valsts zinātniskās izpētes meži atrodas LVMI „Silava” un LLU pārvaldīšanā un uzņemti LVMI „Silava” bilancē. Saskaņā ar šo rīkojumu valsts zinātniskās izpētes meži nodoti apsaimniekošanai MPS, par ko starp LVMI „Silava”, LLU un MPS 2014.gada 31.martā noslēgts valsts nekustamā īpašuma apsaimniekošanas līgums.

MPS ir veikusi valsts zinātniskās izpētes mežu platību zemes ierīcību un īpašumu reģistrēšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda ZM personā.

MPS darbu vada direktors, kura kompetences noteiktas MPS nolikumā.

MPS uz 2016.gada 31.decembri ir 40 amata vietas (39,75 slodzes), kā arī izmēģinājumu kokaudzētavas darbības nodrošināšanai tikuši nodarbināti 3 sezonas strādnieki.

No MPS personāla 25 darbiniekiem ir augstākā izglītība, t.sk., deviņiem ir maģistra grāds.

MPS darbības spējas pozitīvi ietekmē:

- MPS ievērojamā vēsturiskā pieredze uzdoto funkciju veikšanā;
- MPS tiesiskais statuss, kā publiskai aģentūrai, ļauj realizēt meža apsaimniekošanu tā, lai tiktu pildīts valsts zinātniskās izpētes mežu svarīgākais uzdevums – ieguldījums meža nozares kopējā attīstībā.
- valsts zinātniskās izpētes mežu izvietojums septiņos mežu novados visā valsts teritorijā, nodrošinot lielu biotisko un abiotisko apstākļu dažādību;
- valsts zinātniskās izpētes mežos izvietoto, dažādos laika posmos ierīkoto, ilglaicīgo zinātniskās izpētes objektu lielais skaits;
- MPS izveidotā infrastruktūra studentu prakšu organizēšanai;
- pieredzējuši, zinoši un motivēti speciālisti, kuri apsaimnieko valsts zinātniskās izpētes mežus.

Iespējamie, MPS darbības efektivitāti bremzējošie faktori:

- nav apstiprināts normatīvajos aktos paredzētās konsultatīvās padomes personālsastāvs;
- palielinoties zinātniskās izpētes un demonstrāciju objektu platībai, samazinās atbalstam paredzēto ieņēmumu gūšanai apsaimniekojamā platība;
- nav pilnvērtīgi ieviesta ģeogrāfiskās informācijas sistēma, kā meža apsaimniekošanas atbalsta instruments;

- valsts zinātniskās izpētes meži nav pārstāvēti Latvijas austrumu klimatiskajā reģionā;
- nav izstrādāts ilgtermiņa MPS infrastruktūras attīstības plāns.

3. MPS pilnvarojums, darbības virsmērķis (misija) un funkcijas

MPS ir LVMI „Silava” un LLU pārraudzībā esoša publiskā aģentūra, kas veic valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanu.

MPS darbojas saskaņā Publisko aģentūru likumu un MPS nolikumu, LVMI Silava Zinātniskās padomes un LLU Senāta izveidotas Uzraudzības padomes pārraudzībā.

MPS **virsmērķis (misija)** ir kalpot par koordinētu saskares punktu mežzinātnei, meža nozares izglītībai un zināšanu pārnesi praksē, dodot pienesumu meža nozares kopējās attīstības veicināšanā.

MPS **darbības mērķis** ir apsaimniekot valsts zinātniskās izpētes mežus pētījumu veikšanai, ilglaicīgu zinātniskās izpētes, vides un meža monitoringa objektu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī atbalstīt mācību prakses un tālākizglītību meža nozares izglītības jomā.

Saskaņā ar MPS nolikumu, MPS savas kompetences ietvaros pilda šādas funkcijas:

- apsaimnieko valsts zinātniskās izpētes mežus;
- nodrošina atbalstu:
 - zinātniskās izpētes, vides un meža monitoringa objektu ierīkošanai un uzturēšanai;
 - mācību praksēm un tālākizglītības pasākumiem meža nozares izglītības jomā;
 - tālākizglītības un apmācības pasākumiem meža nozares valsts pārvaldes darbiniekiem;
- veicina meža apsaimniekošanas zināšanu pārnesi;
- veic meža sēkļu kvalitātes kontroli.

4. MPS stratēģiskie attīstības virzieni

MPS savu darbības stratēģiju veido, lai dotu ieguldījumu Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnēs 2015.-2020. gadam noteikto meža nozares attīstības mērķu un rezultātu sasniegšanā.

Ir noteikti sekojoši ilgtermiņa stratēģiskie attīstības virzieni:

- Meža kapitāla vērtības pieaugums saskaņā ar ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānu, kas izmantojams kā pamats strukturētai ieņēmumu novirzīšanai zinātniskās izpētes un meža izglītības atbalstam.
- Izcilība meža apsaimniekošanā (speciālisti, plānošana, risinājumi), nodrošinot zināšanu pārnesi.
- Pilnvērtīga un funkcijām atbilstoša MPS infrastruktūra, realizējot ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānu.

5. MPS darbības virzieni un to mērķi

MPS darbības virzieni ir šādi:

- **Zinātniskās izpētes atbalsts**, ar mērķi nodrošināt meža nozares attīstības prioritātēm atbilstošu pētījumu atbalsta bāzi, kas sniedz iespēju ilglaicīgi ievākt datus un pārbaudīt zinātniskās hipotēzes praksē.
- **Meža nozares augstākās izglītības un tālākizglītības atbalsts**, ar mērķi paaugstināt meža izglītības studentu praktisko iemaņu līmeni, kā arī dot iespēju iegūt praktiskās zināšanas attiecīgos demonstrējumu objektos valsts zinātniskās izpētes mežos.
- **Valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošana ārpus izpētes un demonstrējumu objektiem** ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas ietvaros, ar mērķi demonstrēt adaptīvu mežsaimniecības praksi, veicinot meža vērtības pieaugumu.

6. MPS attīstības iniciatīvas

Apsaimniekojot valsts zinātniskās izpētes mežus, MPS prioritātes stratēģijas ietvaros ir šādas:

- iesaistoties lēmumu pieņemšanā, nodrošināt, ka MPS atbalstītie pētījumi dod pienesumu nozares attīstībā kopumā;
- izveidot un uzturēt demonstrējumu objektu tīklu, kurā integrēti arī esošie zinātniskās izpētes objekti, ar pieejamu informāciju par objektā iegūtajām atziņām vai rezultātiem, kā arī nodrošināt piekļuvi tiem;
- izveidot uz jaunākajām zināšanām un tehnoloģijām balstītu meža apsaimniekošanas plānošanas sistēmu;
- attīstīt studiju un ražošanas prakšu īstenošanai nepieciešamo tehnisko infrastruktūru un prakšu instruktoru atbalstu.

7. MPS darbības virzienu raksturojums

7.1. Darbības virziena nosaukums: Zinātniskās izpētes atbalsts

Valsts zinātniskās izpētes meži ir bāze meža nozares attīstības prioritātēm atbilstošu pētījumu atbalstam, kas sniedz iespēju pārbaudīt zinātniskās hipotēzes praksē, veicinot zināšanu un tehnoloģiju pārnesi. MPS spēj sniegt atbalstu visos meža nozares attīstībai nozīmīgajos pētījumu virzienos, atbalsta pieteikumu ietvaros izveidojot un uzturot atbilstošus zinātniskās izpētes objektus un integrālā meža monitoringa parauglaukumus, tādā veidā īstenojot savu pamatfunkciju un veicinot mežzinātnes attīstību. Valsts zinātniskās izpētes mežu platības, kurās ierīkoti zinātniskie objekti, tiek apsaimniekotas saskaņā ar šo objektu ierīkošanas mērķi un metodiku. Zinātniskās izpētes objekti ierīkoti 3362,7 ha jeb 12 % no MPS apsaimniekotajiem valsts zinātniskās izpētes mežiem.

Pieteikumus zinātniskās izpētes atbalsta saņemšanai izskata, un lēmumu par atbalsta sniegšanu konkrētajām aktivitātēm pieņem Uzraudzības padome. Līdz šim aktīvākie zinātniskās izpētes atbalsta pretendenti ir bijuši LVMI „Silava” zinātnieki, atbalstu saņēmuši arī LLU Meža fakultātes, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta un VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

MPS nodrošina šādas, ar atbalstu zinātniskajai izpētei saistītas, aktivitātes:

- platību izdalīšana zinātnisko objektu ierīkošanai;
- zinātnisko objektu reģistrēšana Meža valsts reģistrā;
- zinātnisko objektu ierīkošana (stādījumu ierīkošana, marķēšana, augsnes gatavošana u.tml.);
- zinātnisko objektu uzturēšana (marķējuma uzturēšana, infrastruktūras uzturēšana u.tml.);
- stādu izaudzēšana zinātniskās izpētes vajadzībām;
- zinātnisko stādījumu agrotehniskā kopšana;
- zinātnisko stādījumu aizsardzība pret kaitēkļu, pārnadžu bojājumiem;
- zinātnisko objektu iežogošana;
- jaunaudzū sastāva un krājas kopšana saskaņā ar attiecīgā pētījuma metodiku;
- atsevišķu koku izdalīšana nociršanai zinātniskās izpētes vajadzībām;
- materiālu un instrumentu nodrošinājuma atbalsts;
- informatīvais atbalsts par valsts zinātnisko izpētes mežu resursiem;
- atbalsts zinātnisko mērījumu veikšanai “Vesetnieku” stacionārā;
- naktsmītņu nodrošinājums zinātniekiem komandējumu laikā mācību centros „Mežmāja” (Talsu novada Laucienes pagastā) un „Vētraīne” (Madonas novada Kalsnavas pagastā).

Zinātniskās izpētes atbalstam ir pieejama un tiek izmantota MPS apsaimniekošanā esošā izmēģinājumu kokaudzētava. Izmēģinājumu kokaudzētava atrodas Madonas novada Kalsnavas pagastā. Kokaudzētava 2013.gadā pilnībā rekonstruēta, pārbūves rezultātā zinātnisko stādu izaudzēšanai pieejamas trīs siltumnīcas ar kopējo platību 2108 m², no kurām viena ir ar apsildāmo grīdu 420 m² platībā, kas izmantojama arī spraudenstādu apsākšanai. Kokaudzētavā izveidots stādu pieaudzēšanas poligons 2640 m² platībā, kas, tāpat kā siltumnīcas, aprīkots ar automātiskām laistīšanas un mēslošanas sistēmām.

Meža un ūdens ekoloģisko pētījumu veikšanai valsts zinātniskās izpētes mežu Kalsnavas mežu novadā, aptuveni 800 ha platībā, 1963.gadā izveidots stacionārs „Vesetnieki”, kurā MPS nodrošina nepārtrauktu meža hidroloģisko parametru mērīšanu. Augsnes gruntsūdens novērošanai ierīkotas 250 akas, zem koku klāja izvietoti 200 nokrišņu mērītāji. 1971.gadā aprīkotas 36 hidroģeoloģiskās akas. Sākot no 1967.gada piecos hidrometriskajos postežos (pārgāzēs) tiek nodrošināta nepārtraukta ūdens noteces mērīšana. 2016.gadā veikta visu sešu stacionāra teritorijā

esošo meliorācijas sistēmu ar kopējo grāvju trašu garumu 33,153 km atjaunošana, kā arī ieplānota pārgāžu atjaunošana.

Ikgadējās atbalstāmās, Uzraudzības padomes apstiprinātās zinātniskās izpētes aktivitātes tiek iekļautas konkrētā gada valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas plānā un saskaņā ar to realizētas.

Darbības virziena mērķis: nodrošināt meža nozares attīstības prioritātēm atbilstošu pētījumu atbalsta bāzi, kas sniedz iespēju ilglaicīgi ievākt datus un pārbaudīt zinātniskās hipotēzes praksē.

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2017	2018	2019
Uzturēti ierīkoti zinātniskās izpētes objekti	Uzturēto zinātniskās izpētes objektu īpatsvars, % no kopējā skaita	100	100	100
Nodrošināta izmēģinājumu kokaudzētavas darbība	Izaudzētais meža reproduktīvais materiāls, tūkst. gab.	230	230	230
Aktualizēta informācija par zinātniskās izpētes objektiem	Inventarizēto/apsekoto zinātniskās izpētes objektu īpatsvars, % no kopējā skaita	33	66	100

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- 1) Sadarbībā ar konsultatīvo padomi, galvenajiem ilgtermiņa pētījumu pasūtītājiem un Uzraudzības padomi iesaistīties ilgtermiņa prioritāro pētījumu programmas izstrādē valsts zinātniskās izpētes mežu izmantošanas plānošanai;
- 2) veikt zinātniskās izpētes objektu detalizētu inventarizāciju, identificējot objektam atbildīgo zinātnieku (radošo grupu), aktuālo informāciju par objektu un tā turpmāko apsaimniekošanu;
- 3) noteikt MPS atbalsta ietvaros iegūto zinātniskās izpētes rezultātu tālākās izmantošanas nosacījumus un pieejamību.

7.2. Darbības virziena nosaukums: Meža nozares augstākās izglītības un tālākizglītības atbalsts

MPS valsts zinātniskās izpētes mežus apsaimnieko mācību prakses un tālākizglītības atbalstam meža nozares izglītības jomā. Valsts zinātniskās izpētes mežu platības, sevišķi Jelgavas, Šķēdes un Auces mežu novados, jau vēsturiski izmantotas LLU Meža fakultātes mācību prakšu atbalstam. Pateicoties veiktajiem infrastruktūras uzlabošanas pasākumiem, ievērojami palielinājies sniegtais mācību prakšu atbalsts arī Kalsnavas mežu novadā.

Darbības virziena īstenošana dod iespēju meža izglītības studentiem zinātniskās izpētes mežos paaugstināt praktisko iemaņu līmeni, kā arī iegūt praktiskās zināšanas attiecīgos demonstrējumu objektos, kur integrēti arī atbilstoši zinātniskās izpētes objekti.

Darbības virziena ietvaros tiek realizētas šādas aktivitātes:

- mācību praksēm nepieciešamo mācību un demonstrējumu objektu ierīkošana un uzturēšana;
- meža platību, cirsmu, krautuvju un citu mežsaimniecības objektu nodrošināšana dažādu teorētisku un praktisku nodarbību veikšanai mācību prakšu ietvaros;
- mācību prakšu nodrošināšana ar dažādiem mērinstrumentiem, materiāliem, tajā skaitā meža reprodutīvo materiālu, kā arī ar mežsaimnieciskajiem darba rīkiem un instrumentiem, tajā skaitā motorinstrumentiem;
- mācību prakšu nodrošināšana ar kokmateriāliem praktisko darbu veikšanai kokapstrādes studiju programmai;
- prakšu dalībnieku nodrošināšana ar darba aizsardzības prasībām atbilstošiem individuālās aizsardzības līdzekļiem, apģērbu, īpaši praksēs, kurās studenti apgūst motorinstrumentu pielietošanu;
- transporta atbalsts studentu nokļūšanai līdz apskates un prakses objektiem dabā, kā arī apmeklējot citus meža nozares vai ar to saistītos uzņēmumus un objektus, t.sk. ārvalstīs;
- naktsmītņu nodrošinājums studentiem un prakšu vadītājiem MPS mācību centros prakšu norises laikā, kā arī bakalaura, maģistra un promocijas darbu datu ievākšanas laikā;
- informatīvais/datu pieejamības atbalsts par valsts zinātniskās izpētes mežu resursiem.

Darbības virziena mērķis: paaugstināt meža izglītības studentu praktisko iemaņu līmeni, kā arī dot iespēju iegūt praktiskās zināšanas attiecīgos demonstrējumu objektos zinātniskās izpētes mežos.

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2017	2018	2019
Izveidots un uzturēts aktuālajām mežzinātnes atziņām atbilstošs demonstrējumu objektu tīkls.	Ierīkoti/aktualizēti demonstrējumu objekti, skaits, gab.	2	3	5
Nodrošināts mācību prakšu atbalsts (autotransports, naktsmītne, tehniskais aprīkojums).	Sniegtais mācību prakšu atbalsts, % no Uzraudzības padomes apstiprinātajiem pieprasījumiem	100	100	100

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- 1) izveidot un uzturēt demonstrējumu objektu un inventarizēto zinātniskās izpētes objektu tīklu ar pieejamu informāciju par katrā demonstrējumu objektā iegūtajām atziņām vai rezultātiem, kā arī nodrošināt piekļuvi tiem;
- 2) optimizēt ikgadējo mācību prakšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanas un atbalsta piešķiršanas procedūru, tai skaitā definējot kritērijus mācību prakšu atbalsta pieprasījumu un mācību līdzekļu iegādes nošķiršanai;
- 3) ņemot vērā potenciālos riskus un ieguvumus, izvērtēt iespēju nodot lietošanā atbalsta saņēmējiem atbalsta ietvaros iegādātu MPS inventāru vai pamatlīdzekļus.

7.3. Darbības virziena nosaukums: Valsts zinātniskās izpētes mežu platību apsaimniekošana ārpus izpētes un demonstrējumu objektiem

Valsts zinātniskās izpētes meži saskaņā ar Meža likumu ir apsaimniekojami pētījumu veikšanai, ilglaicīgu zinātniskās izpētes, vides un meža monitoringa objektu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī mācību prakses un tālākizglītības atbalstam meža nozares izglītības jomā.

Apsaimniekojot mežu ārpus zinātniskās izpētes un demonstrējumu objektiem, tiek nodrošināta meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana, atbilstoši valsts zinātniskās izpētes mežu izmantošanas mērķim, ievērojot, ka palielinās zinātniskās izpētes un demonstrējumu objektu platības.

Valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas normatīvo ietvaru veido:

- meža apsaimniekošanas, vides aizsardzības un citu normatīvo aktu prasības;
- ar MK rīkojumu noteiktais maksimāli pieļaujama ciršanas apjoms valstij piederošajos mežos;
- MPS stratēģijā noteiktie mērķi;
- ikgadējais mežu apsaimniekošanas plāns.

Kopā platības, kas Meža valsts reģistrā reģistrētas kā zinātniskās izpētes objekti un meži ar dabas un vides aizsardzības ierobežojumiem meža apsaimniekošanā, valsts zinātniskās izpētes mežos sastāda 9759,13 ha jeb 35% no kopējās meža zemes platības.

MPS valsts zinātniskās izpētes mežus apsaimnieko, nodrošinot pilnu mežsaimniecisko ciklu: sākot ar meža atjaunošanu, mežaudžu kopšanu un beidzot ar meža izmantošanu. Tiek veikti labai mežsaimnieciskai praksei atbilstoši pasākumi mežu uzturēšanā: meža infrastruktūras uzturēšana, meža aizsardzība pret kaitēkļiem, meža apsardzība pret uguni, meža inventarizācija u.c. Meža apsaimniekošana tiek nodrošināta meža zemēs 28084,1 ha platībā.

Valsts zinātniskās izpētes mežos meža izmantošana notiek galvenajā cirtē, kopšanas cirtē, sanitārajā cirtē un citā cirtē. Ciršanas tiesības tiek realizētas izolēs, pārdodot augošus kokus, izņemot teritoriju, par kuru ir spēkā esošs ilgtermiņa mežizstrādes līgums (1194,0 ha). Ilgtermiņa mežizstrādes līguma platībās ciršanas tiesības (augošu koku pārdošana) tiek realizētas saskaņā ar ilgtermiņa līgumsaistībām.

Cērtamo koku izzīmēšanu, izcērtamās krājas uzmērīšanu un novērtēšanu veic Meža pētīšanas stacijas darbinieki. Plānotais realizējamās koksnes apjoms tiek koriģēts, pamatojoties uz cenu svārstībām koksnes tirgū.

Īstenojot darbības virzienu, tiek veikta ceļu uzturēšana, tos vasaras periodā greiderējot, kā arī ziemas periodā veicot sniega tīrīšanu. Tiek nodrošināta ceļmalu neaizaugšana, tās applaujot, un veikts nepieciešamais meža ceļu kārtējais remonts.

Ik gadus tiek investēts meža ceļu atjaunošanā (renovācijā: meža ceļa klātnes, seguma un citu konstruktīvo elementu būtiskā uzlabošanā, nemainot kopējo būves apjomu) un meža ceļu pārbūvē (rekonstrukcijā: uzlabojot meža ceļa klātņi un segumu, kā arī izbūvējot pārējos nepieciešamos ceļa konstrukcijas elementus – caurtekas, nobrauktuves, apgrīšanās laukumus u.tml.). Lai nodrošinātu

pilnvērtīgu meža apsaimniekošanu mežu masīviem ar apgrūtinātu piekļuvi, notiek jaunu meža ceļu posmu izbūve.

Lai nodrošinātu meža zemju mērķtiecīgu izmantošanu, investīcijas tiek paredzētas meliorācijas sistēmu uzturēšanai un remontam.

Zemes un meža uzturēšanai labā stāvoklī tiek veikta apauguma novākšana, kas nepieciešama dažādos meža infrastruktūras objektos (kvartālstīgas, robežstīgas, ūdens ņemšanas vietas u.tml.) nozāģējot koku un krūmu atvases, kā arī applaujot pārējās platības (lauksaimniecības zemes, lauces, atpūtas vietas u.tml.).

MPS valsts zinātniskās izpētes mežos veic uguns apsardzības profilaktiskos pasākumus, kopā ar citiem ugunsdzēsējiem veic ugunsgrēku likvidāciju un nodrošina ugunsgrēka vietas uzraudzību. Meža uguns apsardzībai valsts zinātniskās izpētes mežos tiek uzturētas mineralizētās joslas 48,78 km apjomā.

Darbības virziena mērķis: nodrošināta ilgtspējīga meža apsaimniekošana, demonstrējot adaptīvu mežsaimniecības praksi, veicinot meža vērtības pieaugumu.

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja vērtības ¹		
		2017	2018	2019
Palielināt MPS apsaimniekoto mežaudžu vērtību	Pāraugušo mežaudžu īpatsvars	nepalielinās	nepalielinās	nepalielinās
	Meža atjaunošana ar selekcionētu MRM, % no atjaunotajām platībām	60	60	60
Efektīvai meža apsaimniekošanai atbilstošs kvalitatīvu meža ceļu blīvums	Meža ceļu jaunbūve, km gadā	1.8	1.8	1.8
	Atjaunoti, pārbūvēti esošie meža ceļi, km gadā	9	9	9
Ierīkots un uzturēts optimāls meža meliorācijas sistēmu tīkls	Atjaunotas meliorācijas sistēmas, km gadā	25	25	25

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- 1) izstrādāt ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānu.
- 2) izstrādāt ilgtermiņa MPS infrastruktūras attīstības plānu (meža infrastruktūra, grāvji, ceļi, tilti, ēkas, būves utt.)
- 3) pilnvērtīgi ieviest ģeogrāfisko informācijas sistēmu izmantošanu meža apsaimniekošanas risinājumiem;
- 4) izvērtēt iespēju meža apsaimniekošanas praksē ieviest inovatīvas, citur aprobētas tehnoloģijas, ražošanā attīstot plašāku produkcijas klāstu no meža apsaimniekošanas.
- 5) iegūt zināšanas un pielietojamu pieredzi, apsaimniekojot mežaudzes teritorijās ar dabas un vides aizsardzības ierobežojumiem;
- 6) izveidot sistēmu, lai nepieļautu koksnes produktu pārdošanu uzņēmumiem ar nepamatoti zemu vidējo darba algu.

¹ Rezultatīvo rādītāju vērtības tiks aktualizētas pēc ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plāna izstrādes

8. MPS ieņēmumu avoti un finansējuma izlietojuma pamatprincipi

MPS finanšu līdzekļus veido:

- 1) pašu ieņēmumi no meža produkcijas atsavināšanas, meža reprodiktīvā materiāla realizācijas, medību tiesību nomas, nekustamo īpašumu apsaimniekošanas, sēklu kvalitātes kontroles un citi pašu ieņēmumi;
- 2) ziedojumi un dāvinājumi;
- 3) ārvalstu finansiālā palīdzība.

MPS ir tiesīga atvērt kontu finanšu līdzekļu apgrozījumam un uzkrājumiem.

Gada beigās MPS kontā esošo līdzekļu atlikums paliek MPS rīcībā un to drīkst izlietot nākamajā vai turpmākajos gados.

Ieņēmumus no valsts zinātniskās izpētes mežiem MPS izmanto saskaņā ar valsts zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas plānu, ZM saskaņota un Uzraudzības padomes apstiprināta ikgadējā budžeta ietvaros:

- 1) izpētes objektu ierīkošanai un uzturēšanai;
- 2) izpētes objektu infrastruktūras ierīkošanai un uzturēšanai;
- 3) demonstrējuma objektu ierīkošanai un uzturēšanai;
- 4) mācību prakšu norisei;
- 5) mācību un tālākizglītības pasākumu norisei.

MPS ir tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iegādāties institūcijas darbībai nepieciešamo mantu, kā arī, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atsavināt sev piederošo kustamo mantu.

9. Stratēģijas aktualizēšanas un īstenošanas novērtēšanas kārtība

Stratēģijas īstenošanas ikgadējo novērtējumu veic MPS publiskā gada pārskata ietvaros, kuru apstiprina Uzraudzības padome.

Stratēģijas novērtējumu izmanto par pamatu nākamā plānošanas cikla stratēģijas izstrādei. Pamatojoties uz novērtējuma rezultātiem, cik iespējams, nodrošina plānoto mērķu, rezultātu un rezultatīvo rādītāju pēctecību.

Stratēģijas aktualizēšanas vai precizēšanas nepieciešamību tās darbības perioda laikā ierosina MPS direktors vai Uzraudzības padome. Stratēģiju aktualizē vai precizē ar Uzraudzības padomes lēmumu.